

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ
Факультет іноземної філології

Сучасні філологічні і методичні студії: проблематика і перспективи

Матеріали

III Міжнародної науково-практичної
конференції для науковців, викладачів,
учителів, здобувачів вищої освіти

24 квітня 2024 року

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ
Факультет іноземної філології**

**До 220-ої річниці
з дня заснування університету**

**СУЧАСНІ ФІЛОЛОГІЧНІ І МЕТОДИЧНІ СТУДІЇ:
ПРОБЛЕМАТИКА І ПЕРСПЕКТИВИ**

Матеріали

**III Міжнародної науково-практичної
конференції для науковців, викладачів,
учителів, здобувачів вищої освіти**

24 квітня 2024 року

Харків – 2024

Головний редактор:

Бойчук Юрій – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Редакційна колегія:

Бережна Світлана – доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної і міжнародної діяльності ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Борисов Володимир – кандидат філологічних наук, доцент, проректор з навчально-наукової роботи ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Васильєва Марина – кандидат педагогічних наук, викладач кафедри англійської філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Корнільєва Лілія – доктор філологічних наук, професор, в.о. декана факультету іноземної філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Kuruoğlu, Gülmira – Ph.D., Professor, Head of School of Foreign Languages, Dokuz Eylül University;

Кутова Наталія – старший викладач кафедри загального мовознавства і романо-германської філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Лембік Сніжана – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри загального мовознавства і романо-германської філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Mockienė, Liudmila – Doctor of Humanities, Professor of Institute of Humanities, Director of Institute of Humanities, Mykolas Romeris University;

Подгурська Інна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри практики англійського усного і писемного мовлення ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Подуфалова Тетяна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри практики англійського усного і писемного мовлення ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Rackevičienė, Sigita – Doctor of Humanities, Professor of Institute of Humanities, Mykolas Romeris University;

Руда Наталія – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри східних мов ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Сазонова Ярослава – доктор філологічних наук, доцент, завідувач кафедри загального мовознавства і романо-германської філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Скразловська Ірина – кандидат філологічних наук, доцент кафедри східних мов ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Шпак Юлія – кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Шухова Оксана – викладач кафедри загального мовознавства і романо-германської філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

*Рекомендовано редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 5 від 15 травня 2024 року)*

Сучасні філологічні і методичні студії: проблематика і перспективи [Електронне видання] : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. для науковців, викладачів, учителів, здобувачів вищої освіти, Харків, 24 квітня 2024 р. / Харків. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін.]. Харків, 2024. 221 с.

Збірник містить тези III Міжнародної науково-практичної конференції для науковців, викладачів, учителів, здобувачів вищої освіти, що проходила 24 квітня 2024 року на базі Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. У тезах відображено результати теоретичних та емпіричних досліджень науковців України і зарубіжжя в галузях філології та методики навчання іноземних мов.

Матеріали стануть у пригоді науково-педагогічним і педагогічним працівникам, здобувачам першого (бакалаврського), другого (магістерського), третього (освітньо-наукового) та наукового рівнів вищої освіти.

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди, 2024

Старостенко Тетяна, Гуртова Яніна Colonialism and Postcolonialism as a Ground for Multi-Ethnicity in Contemporary American Literature	104
Хижка Іван Жанр затишного фентезі у сучасній китайській літературі	106
МЕТОДИЧНІ СТУДІЇ	110
Vitalija Karaciejūtė Methods of Learning Vocabulary in Lithuanian as a Foreign Language	110
Безкоровайна Оксана, Петренко Тетяна Освітній дизайн у формуванні досвіду крос-культурної комунікації у здобувачів вищої педагогічної освіти	113
Бейгер Ірина, Дацків Ольга Використання штучного інтелекту для навчання іншомовної лексики	116
Біла Христина, Семенова Олена Роль автентичних кіноресурсів у формуванні франкомовної комунікативної компетенції (на основі телесеріалу «Люпен»/Lupin)	119
Бойко Марія, Дацків Ольга Технології інтерактивного навчання англійської мови у 5–6 класах закладів загальної середньої освіти	121
Будко Анжела, Єгорова Олена Засоби самооцінювання на уроках англійської мови в старших класах	124
Васильєва Марина, Холодняк Олена Using Technology in Teaching Foreign Languages to Adults	126
Іванова Наталія, Коптюх Оксана Формування підприємницької компетенції на уроках зарубіжної Літератури	128
Істоміна Раїса Strategies for Effective Lesson Planning	131
Кутова Наталія Цитата як мотиваційний інструмент при вивченні іноземних мов (на прикладі німецької мови)	134

Список використаних джерел

- Колодзько, Т. М. (2005). *Формування соціокультурної компетенції майбутніх учителів іноземних мов у вищих педагогічних навчальних закладах*. (Автореферат). Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Київ.
- Онопрієнко, Т. М., Котнюк, Л. Г. (2011). Використання автентичних художніх фільмів як засобу формування комунікативної компетенції студентів. *Наукові записки*, (96), 380–385.
- Kay, G. (2021). *Watch Lupin: Netflix official site*. Available at: <https://www.netflix.com/title/80994082> (Accessed: 18 March 2024).
- Pettersen, D. (2024). Netflix's *Lupin*: Cultural Heritage and Internationalisation in the Age of Global (S)VoD Platforms. In *Is it French? Popular Postnational Screen Fiction from France*, 257–274.

ТЕХНОЛОГІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У 5-6 КЛАСАХ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Марія БОЙКО

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира
Гнатюка, Україна

Ольга ДАЦКІВ

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира
Гнатюка, Україна

З 2018 року в Україні масово впроваджується у практику освітня реформа, спрямована на створення школи, в яку учням буде приємно ходити і у якій їм буде цікаво навчатися. У 2023-2024 навчальному році в умовах повномасштабної агресії проти нашої держави, яка викликала людські, матеріальні і освітні втрати, українська освіта продовжує розвиватися, і реформа триває у 5-6 класах закладів загальної середньої освіти. Основною відмінністю Нової української школи (НУШ) є те, що в ній не тільки дають нові знання, а вчать застосовувати їх у повсякденному житті, заохочують критичне мислення та створюють умови для вільного висловлювання власних думок. Для того, щоб успішно впровадити реформу, проводиться масштабне підвищення кваліфікації вчителів, метою якого є оволодіння вчителями методиками компетентнісного навчання і новими освітніми технологіями.

Відповідно до мети і завдань реформи, змінюються й вимоги до організації навчання іноземних мов. Успіх вивчення іноземної мови залежить від того, наскільки послідовно та логічно організований урок, а також від здатності вчителя визначати рівень засвоєння матеріалу кожним учнем. Також вчителю важливо підібрати цікаві та ефективні прийоми навчання, які сприятимуть зростанню мотивації учнів та забезпечуватимуть активне залучення всіх учасників до навчального процесу. Тому вчителі іноземних мов намагаються використовувати інтерактивні методи і прийоми для ефективного навчання учнів.

Дослідженням інтерактивних методів і прийомів навчання іноземних мов присвячені праці Г. Плюшко, О. Пометун, Г. Подосиннікової, Т. Бичківської, А. Зубрик, В. Редька, С. Байстрюченка, І. Дичківської, О. Кравець, І. Лук'янченко, А. Медведчук, Л. Панової та інших. Застосування інтерактивних прийомів навчання англійської мови у закладах загальної середньої освіти, зокрема в 5-6 класах, вивчали В. Редько, М. Куріч, Т. Бичківська, Н. Годованець.

Розглянемо визначення інтерактивного навчання у педагогіці і методиці навчання іноземних мов. І. Яцик визначає інтерактивне навчання як навчання, засноване на прямій взаємодії учнів з навчальним оточенням, з метою здобуття нового досвіду (Яцик, 2010, с. 114). Згідно з О. Пометун, інтерактивне навчання – це спосіб пізнання, що базується на діалогових формах взаємодії учасників освітнього процесу, під час якого у них формуються навички спільної діяльності. Цей підхід побудований на принципі «всі навчають кожного і кожен навчає всіх» (Пометун, 2004, с. 7). На думку Л. Пироженко, інтерактивне навчання – це спосіб пізнання, що здійснюється у формах спільної діяльності учнів: всі учасники освітнього процесу взаємодіють один з одним, обмінюються інформацією, спільно вирішують проблеми, моделюють ситуації, оцінюють дії один одного та свою власну поведінку, занурюються в реальну атмосферу ділового співробітництва щодо вирішення проблем (Пометун, 2004, сс. 58–59).

Розкриваючи суть інтерактивного навчання, важливо визначити ті методи, які використовуються в його межах. У широкому сенсі «метод» означає шлях до поставленої мети. У вузькому сенсі «метод» – упорядкована діяльність вчителя на шляху до досягнення певних цілей: єдність мети, змісту, способів і засобів навчання іноземних мов. Прийом навчання – це елемент методу, що становить сукупність навчальних ситуацій, спрямованих на досягнення його проміжної мети (Червінська, 2014, с. 135). Технологія навчання – це спеціально відібрані і розташовані у певному порядку прийоми навчання, якими користується вчитель у своїй роботі (Ніколаєва, 2015, сс. 12–13). У наведених вище визначеннях виявлено зв'язок цих ключових термінів. Прийоми навчання входять до складу методів і технологій, а кожен з методів навчання має свою технологію.

У проаналізованих нами дослідженнях вживаються терміни «метод» і «технологія». Так, О. Пометун стверджує, що методи інтерактивного навчання можна поділити на чотири великі групи: інтерактивні технології кооперативного навчання («робота в парах, трійках», «змінювані трійки», «два- чотири-всі разом», «карусель», «робота в малих групах», «акваріум»), технології колективно-групового навчання («велике коло», «мікрофон», «незакінчені речення», «мозковий штурм», «навчаючи-учусь», «кожен учить кожного», «ажурна пилка», «аналіз ситуації», «вирішення проблем», «дерево рішень»), технології ситуативного моделювання («симуляції», «імітаційні ігри», «рольові ігри», «драматизація», «програвання сценки») та технології опрацювання дискусійних питань («метод ПРЕС», «займи позицію», «нескінченний ланцюжок», «дискусія ток-шоу», «дебати») (Пометун, 2004, сс. 27–60). На основі класифікації О. Пометун колектив авторів під керівництвом С. Ніколаєвої розробив вичерпну класифікацію технологій навчання іноземних мов і культур,

у якій визначено 23 типи та більше 50 видів технологій навчання іноземних мов та культур (Ніколаєва, 2015, сс. 14–19).

Проведене нами опитування 20-ти вчителів, які викладають англійську мову у 5-6 класах закладів загальної середньої освіти міста Тернополя і пройшли курси підвищення кваліфікації у 2022-2023 навчальному році, виявило, що найчастіше респонденти використовували такі технології співпраці на уроках: «робота в парах» – 95%, «рольова гра» – 85%, «метод ПРЕС» – 65%, «робота в малих групах» – 60%, «незакінчені речення», «мікрофон», «мозковий штурм» – 60%, «дебати» – 60%, «займи позицію» – 45%, «акваріум» – 40%, «навчаючи-учусь» – 35%.

Згадані вище інтерактивні технології навчання можуть і повинні використовуватися на уроках англійської мови у 5-6 класах закладів загальної середньої освіти. Вони залучають всіх учасників навчального процесу до активної роботи, розвивають комунікативні навички та вміння, формують навички роботи в команді та вміння висловлювати свої думки, створюють атмосферу співпраці та взаємодії. Сучасні учні як ніколи потребують реального спілкування, діалогу та відчуття командного духу у час, коли українська освіта бореться з викликами війни, наслідками пандемії, які негативно вплинули на успішність школярів та їх мотивацію до навчання.

Отже, освіта, згідно реформи НУШ, має бути процесом, який готує креативних, творчих та далекоглядних лідерів, здатних творити краще майбутнє, а інтерактивні технології є необхідною складовою навчання українських школярів у 5-6 класах закладів загальної середньої освіти. Інтерактивні технології навчання іноземних мов, крім виконання основного завдання іншомовної освіти – формування іншомовної комунікативної компетентності – передбачають моделювання життєвих ситуацій, вирішення творчих завдань та спільне розв'язання проблем.

Список використаних джерел

- Ніколаєва, С. Ю., Борецька, Г. Е., Майєр, Н. В., Устименко, О. М., Черниш, В. В., & інші. (2015). *Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: колективна монографія*. Київ: Ленвіт.
- Полонська, Т. (2016). Інтерактивні методи навчання іноземної мови як засіб оволодіння змістом елективного курсу старшокласниками. *Український Педагогічний журнал*, (2), 75–81.
<https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/171>
- Пометун, О. І., Пироженко, Л. В. (2004). *Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посіб.* Київ: Видавництво А. С. К. 192.
- Червінська, І. Б. (2014). *Дидактика початкової школи: навчально-методичний супровід самостійної та індивідуальної роботи студентів*. Івано-Франківськ: Симфонія Форте. 144.
- Яцик, І. С. (2010). Використання інтерактивних методів навчання при викладанні гуманітарних дисциплін з метою виховання толерантності. *Вісник ВПІ*. Київ: (4), 114–118.